

Sygn. akt II CSK 228/21

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku P. [...] Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.
przy uczestnictwie B. W. i S. W.

o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 września 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 3 listopada 2020 r., sygn. akt XV Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. stwierdza, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania kasacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestników S. W. i B. W. od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 3 listopada 2020 r., sygn. akt XV Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudence (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

W ocenie uczestników oczywista zasadność skargi kasacyjnej jest wynikiem nie uwzględnienia przez Sąd drugiej instancji w zakresie służebności przesyłu

i w konsekwencji w ramach wynagrodzenia za jej ustanowienie ekwiwalentu z tytułu obniżenia wartości nieruchomości w związku powstaniem na nieruchomości obciążonej służebnością przesyłu strefy kontrolowanej, o której stanowią przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

W orzecznictwie zostało już wyjaśnione, że obszar strefy kontrolowanej, określonej w § 10 w zw. z § 110 powołanego rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r., nie pokrywa się z zakresem obciążenia nieruchomości służebnością przesyłu (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2015 r., III CZP 88/15, OSNC z 2016 r., nr 12, poz. 144 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2019 r., III CZP 20/19, a także z dnia 9 września 2020 r., II CSK 62/19, nie publ.).

W ostatnio powołanym postanowieniu z dnia 9 września 2020 r., Sąd Najwyższy wskazał, że, jak wynika z powołanego tam orzecznictwa, wynagrodzenie

za ustanowienie służebności przesyłu może obejmować także uciążliwości związane z oddziaływaniem linii przesyłowej poza pasem eksploatacyjnym tej służebności, w tym w zakresie strefy kontrolowanej, o ile zachodzi w tym względzie związek z obciążeniem nieruchomości służebnością przesyłu, przy czym wynagrodzenie to nie może obejmować takiego uszczerbku, który w związku z ustanowieniem strefy kontrolowanej podlega wyrównaniu na podstawie art. 58 ust. 2 lub art. 63 ust. 3 w zw. z art. 36 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Z ustaleń faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji wynika, że nieruchomość składająca się z działki nr 215/100 według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z dnia 24 sierpnia 2012 r. znajdowała się w strefie obszarów osiedleńczych, terenów aktywizacji gospodarczej. W odniesieniu do tej działki oraz działek nr 215/101, 215/102, na rzecz spółki V. została wydana w dniu 18 stycznia 2013 r. decyzja o ustaleniu warunków zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie budynku usługowo - handlowego z bazą logistyczną, biurową, magazynową i składową oraz przemysłową, z miejscem obsługi podróżnych - część hotelowo - rekreacyjno - gastronomiczna wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Skarżący są właścicielami nieruchomości składającej się z działki nr 215/100 oraz nieruchomości składającej się z działek nr 215/101 i 215/102.

Sąd drugiej instancji, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, wskazał, że brak jest podstaw do przyznania wynagrodzenia związanego ze strefą kontrolowaną (tj. poza zakresem ustanowionej służebności), gdyż w w/wym. decyzji WZZT wielkość powierzchni zabudowy ustalono maksymalnie na 30 000 m², co stanowi ok. 40% powierzchni terenu objętego tą decyzją, przy czym powierzchnia biologicznie czynna ma obejmować minimum 20% powierzchni działki. W konsekwencji Sąd Okręgowy stwierdził, że nie jest tak, iż uczestnicy mogą tą nieruchomość dowolnie zabudować, skoro ograniczenia zabudowy wynikają już z samej decyzji WZZT, a poza tym nie wykazali, że istnienie urządzeń przesyłowych uniemożliwia im uzyskanie z nieruchomości tych wszystkich korzyści, które są możliwe w oparciu o tę decyzję. Sąd drugiej instancji odniósł się też do przedłożonego już po zamknięciu rozprawy dowodu z uchwały Rady Miejskiej w N.

z dnia 23 października 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, z której wynika, że przyjęte w niej rozwiązania nie naruszają Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjętego w uchwale z dnia 24 sierpnia 2012 r.

Dowód z opinii biegłego sądowego ma charakter szczególny, gdyż zasadniczo nie służy ustalaniu okoliczności faktycznych, lecz ich ocenie przez pryzmat wiadomości specjalnych. Do dokonywania wszelkich ustaleń w procesie powołany jest sąd, a nie biegły (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2015 r., V CSK 254/14, nie publ.), a zatem także i opinia instytutu jest oceniana przez sąd w ramach kryteriów określonych w art. 233 § 1 k.p.c. Strony powinny wykazywać fakty, z których wywodzą skutki prawne, a zadaniem biegłego jest naświetlenie wyjaśnianych okoliczności z punktu widzenia wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego w toku procesu i udostępnionego materiału dowodowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 1969 r., I CR 140/69, OSNCp 1970, nr 5, poz. 85). Niekiedy jednak samo dokonanie ustaleń faktycznych wymaga dysponowania wiedzą techniczną oraz doświadczeniem w danej dziedzinie i może uzasadniać zasięgnięcie opinii biegłego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 1984 r., II CR 197/84, OSNCp 1985 nr 2-3, poz. 37).

W kontekście przedstawionego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wyjaśnień Sądu drugiej instancji, w kwestii składników wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, brak podstaw do lansowania tezy, iż postanowienie Sądu odwoławczego jest oczywiście nieprawidłowe w znaczeniu opisanej wyżej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

Jw.
a.s.

